

contingut lliure
emissions de carbono

Educació i
Sostenibilitat

THIRSTY FOR OIL © DANIEL SCOTT HARTMANN (PHOTOMASTER)

*Jaime Lerner explica les ciutats com a solucions no com a problemes · Art i consciència
Aprentent a viure d'altra manera · Viatges lents i fenòmens naturals · Camins escolars
Pedagogies per canviar actituds · Estratègies de sostenibilització curricular
Ocupacions verdes + 100 recursos pedagògics, cursos, iniciatives i recomanacions*

6

Mobilitat

NÚMERO 6 | TARDOR 2009 | 7€

Educació i Sostenibilitat

es-online.info

Editora: Heloise Buckland

Comitè editorial: Sara Batet, Teresa Franquesa, Mercè Girona, Antoni Grau, Marta Pulgar, Oriol Lladó, Josep-Lluís Moner, Paula Pérez, Inma Pruna, Montse Santolino

Direcció creativa: Alexis Urusoff Ramos

Redacció, edició i correcció:
Jaime Fernández, Marta Moreno i Míriam Salvatierra

Impressió: El Tinter
(certificació ISO 9001, 14001 i EMAS)
Imprès en paper reciclat. Octubre de 2009

Dipòsit legal B-23656-07 ISSN 1988-2122

RCE BARCELONA

www.rce-barcelona.net
es@rce-barcelona.net

Gestió i subscripcions:
Barcelonya SCCL

Via Laietana 45, esc. b, pral. 2a
(08003) Barcelona

barcelonya.com · host@barcelonya.com

tel: (+34) 93 424 5202 · fax: (+34) 93 301 2831

Let's be Sustainable 2015

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA

Índex

núm. 6 Mobilitat tardor 2009

Com ens hem de moure? 4

Idees per fer una Catalunya més sostenible. *Ramon Arribas (CADS)*

Mobilitat, sostenibilitat i solidaritat 8

Les ciutats com a solucions, no com a problemes. *Jaime Lerner*, exalcalde de Curitiba

Aprenent a viure d'altra manera 10

Galdric Ruiz, de l'agrupament Torrent de les Bruixes de Terrassa, reflexiona com cobrir necessitats amb recursos escassos

Sostenibilització curricular: cosa de tots 14

Estratègies de degoteig o immersió? *Maria Olazabal*, de l'Escola d'Arquitectura del Vallès

Escola-família-barri: nou espai amic 20

Els camins escolars, més enllà de l'escola. *Flor Majado*, de l'Institut d'Educació

Sa i estalvi 23

Montse Bosch, de El Casalet de l'Hospitalet, relata el camí escolar segur del seu barri

Explica-m'ho tu! La pedagogia de *storyline* per canviar actituds. *Nils Sundberg* 26

Ciutats per a cotxes o cotxes per la ciutat? Mobilitat sostenible en la formació universitària. *Joan Miró*, enginyer i professor de la UPC 32

El viatge: art i consciència Viatges lents i fenòmens naturals. *Ulla Taipale* 40

Universitats sostenibles: utopia inabastable? Anàlisi de l'educació superior a Espanya. *Marta Suárez*, EcoCampus de la UAM 45

Entrevista: Ocupació verda per a una societat decarbonitzada *Michael Renner*, Worldwatch Institute 47

Entrevista: Educació política i mobilitat a l'Índia *Ranjit Gadgil*, activista de Parisar 35 45

Bicia't. Reportatge de Jaime Fernández sobre les bicicletes en el món educatiu 47

Racó dels estudiants Sis treballs de recerca de batxillerat sobre mobilitat sostenible 50

Visions del canvi (pàg. 51), Recursos pedagògics (pàg. 52), Directori (pàg. 53), Glossari (pàg. 54), Calendari (pàg. 55), Recomanem (pàg. 56) i Petjada ecològica (pàg. 57)

Llicència **Creative Commons, Reconeixement - no comercial** - compartir. Se'n pot copiar, distribuir i comunicar públicament el contingut. Heu de reconèixer els crèdits de l'obra. Si altereu o transformeu el contingut, o en genereu obres derivades, només podeu distribuir l'obra generada amb la mateixa llicència. No es poden usar els continguts per a finalitats comercials. Les fotografies sense l'identificatiu © no poden ser reproduïdes o distribuïdes.

Si vols participar en Educació i Sostenibilitat, proposar continguts, subscriure-t'hi o col·laborar en la distribució, posa't en contacte amb es@barcelona.com o connecta't a la nostra web www.rce-barcelona.net/es

Gaudim del camí?

Dediquem aquest número d'ES a la mobilitat –com ens movem–, no solament perquè és un element integral de les nostres vides, sinó també per les múltiples repercussions que té sobre el planeta i la vida dels altres –és a dir, el canvi climàtic, l'economia, la salut, l'equitat social, l'espai urbà, la seguretat i la llibertat dels nens.

Comencem amb el canvi climàtic. A Espanya el transport genera el 39% de les emissions de CO₂ i, d'aquest percentatge, el 66% correspon al vehicle privat. Això vol dir que una gran part del problema que es debatrà el desembre a Copenhaguen (com es pot frenar el canvi climàtic), és literalment a les nostres mans –bé, si més no, en mans d'aquells que tenen accés al volant.

De tota manera, si no et sona el desgel de Groenlàndia ni corres el perill de perdre casa teva per la pujada del nivell del mar, és possible que el canvi climàtic encara et quedi lluny. Però si vols una cosa més propera, respira profundament l'aire del centre de Barcelona. *Sabies que aquesta ciutat supera el doble de la contaminació atmosfèrica permesa per les directives europees?* D'altra banda, considera els 1.300 atropellaments (anuals) de nens i nenes de 5 a 14 anys que hi ha a Espanya, o la megaproducció de cotxes a la Xina i a l'Índia. És evident que el nostre model de mobilitat no és sostenible.

Tanmateix, si ja tenim tota aquesta informació sobre la *insostenibilitat* del model de transport actual, per què el continuem promovent en les generacions futures? A Espanya, el 20% dels joves entre 14 i 16 anys arriben a escola amb cotxe. La majoria de les universitats continuen oferint aparcaments gratuïts i, a més, ofereixen poques oportunitats d'estudiar la mobilitat sostenible (sobretot si ho comparem amb els nostres veïns europeus). A més, els polítics continuen mesurant el creixement econòmic per la venda d'automòbils (sense comptar el cost social que comporta) i les empreses continuen promovent els cotxes “verds” com la panacea a la crisi ambiental.

La pregunta és, doncs, *és possible motivar les persones perquè canviïn aquest model de mobilitat, en contra de tots aquests esforços superiors?*

Es pot conscienciar els periodistes i publicistes de la relació que té el transport amb el canvi climàtic i l'equitat social? Veurem algun dia els nostres polítics dalt d'una bici?

En aquest número mostrem alguns dels exemples més inspiradors de la (re)educació per a una mobilitat sostenible, per mostrar que, i sobretot com, es poden ensenyar altres maneres de moure's. Presentem escoles de bici, aprenentatge virtual sobre mobilitat sostenible, pedagogia familiar, exploracions artístiques, viatges lents, caminades, ecomissatgeria, cotxes elèctrics i compartits, ocupacions verdes i una infinitat d'iniciatives, cursos, entitats i recursos pedagògics.

De tot plegat deduïm que per canviar actituds respecte de la mobilitat –sobretot pel fet que és una cosa tan personal com pot ser el sexe o el consum d'alcohol– cal fer vibrar el tema, partir de l'experiència personal i assegurar que la persona sigui protagonista del procés. Les iniciatives que prosperen són les iniciatives en què l'alumnat té veu i vot, en què es valora l'opinió de tots els grups implicats, en què es fa servir la creativitat per tocar els temes de fons, i sobretot les iniciatives en què s'aprèn de l'experiència viscuda, no de la relatada.

Esperem que aquest conjunt de reflexions i recursos us ajudi a inspirar els altres en la transició cap a una mobilitat més sostenible i, sobretot, a gaudir del camí!

**Heloise
Buckland**
Editora